

Esetünk igen alkalmas illusztrálása annak, hogy a három perelőfeltételt (joghatóság, hatáskör, illetékesség) mennyire külön kell tartani. Más kérdés az, magyar vagy német bíróság járjon-e el (joghatóság), ismét más, hogy győri vagy budapesti bíróság (illetékesség) és megint más az, hogy a képet teljessé tegyük, törvényszék-e vagy járásbíróság (hatáskör). Más oldalról szemlélve ugyanezt a disztinkciót a hatáskör az ügy természetén mulik, az illetékesség — státuszperekre visszatérve — a *keresetbeadás-kori* lakhelyen, a joghatóság pedig az *ítélethozatalkori* állampolgárságon.

Ha a Pp. törvényerőre emelte volna azt a fentemlített jogtételt, hogy a bíróság mindvégig hivatalból vizsgálná azt, megvan-e az adott ügy eldöntéséhez a magyar állam joghatósága (amivel együttjárna az is, hogy a felek különben megengedett jogorvoslataikon erre a kérdésre is mindenkor kitérhetnének), úgy a Pp.-nek I. alatt elemzett 677. §-át törölhetnők a törvényből, — kivéve, ha amit nem tartok valószínűnek — a törvényhozó tényleg az illetékességet kívánná fokozottabb védelemben részesíteni.

Határfogalmak, még pedig egymáshoz sokban hasonló határfogalmak széjjeltartásáról van szó. A praxis a joghatóság hiányzó fogalmát akként pótolja, hogy a szomszédos két fogalom: hatáskör és illetékesség közül az egyiket mintegy mankóul használja, még pedig azt, amelyiknek szabályai az ő álláspontja szerinti helyes megoldásnak jobban kedveznek. Ha ez a kiválasztás az adott eset szempontjából sokszor szerencsésen történik is, ez még nem menti fel az elméletet a fogalmak tisztázásának feladata alól.

Dr. Vági József.

Létszaki cogensség a szolgálati viszonyban. (C. II. 1938 1930.) A Polgári Jog 1932. évfolyam 1. számában létszaki cogensség felírás alatt utalunk arra, hogy egyes jogszabályok cogens jellege csa kidőhöz kötötten a kötelembizonyos létszakaira korlátolva hatályosul. A kötelembizonyos létszakaira igazodó cogens jelleg egyik példája gyanánt felsorakoztattuk az 1910/1920. számú rendelet 23. §-át, amely szakasz tudvalevőleg kimondja, hogy bizonyos, az alkalmazott hátrányára kikötött megállapodások érvénytelenek. Most a kir. Kúria P. II. 1938/1930. számú ítélete kimondja, hogy „a magy. kir. Kúria gyakorlata szerint a rendelet 23. §-ának a rendelkezése csak a felek előzetes megállapodásának az ott felsorolt rendelkezésektől az alkalmazott hátrányára eltérő kikötéseit teszi érvénytelenné, ellenben a szolgálati viszony megszüntetése alkalmával a felek az idézett rendeleten alapuló jogok és köteleességek:

tekintetében szabadon egyezkedhetnek és az ilyen megegyezés érvényes akkor is, ha a rendeletnek a 23. §-ban felsorolt rendelkezéseitől az alkalmazott hátrányára tér el". A létszaki cogensség tehát nem elméleti kitalálás, nem fogalmi játék (mint aminőnek egyes duzzogók hitték), hanem a gyakorlati élet eleven jelensége. B. S.

Osztrák jogi szemle.

Irta: Dr. Deutsch Maurus bécsi ügyvéd.

Az utóbbi időben a magánjogi gyakorlat több olyan elvi jelentőségű határozata jelent meg a szakirodalomban, amely Ausztrián kívül is érdeklődésre tarthat számot.

A nemzetközi jog szempontjából elvi jelentőségű a legfelsőbb bíróság 1932. április 6-án megjelent 1. Ob. 333/32. sz. ítélete, amely a „Rechtssprechung” 179/1932. számában került nyilvánosságra. A határozat szerint, *ha osztrák állampolgár külföldivel külföldön köt jogügyletet, a szerződési hely joga alkalmazandó akkor is, ha a szerződés beltől-dön teljesítendő.*

Ez a határozat a gyakorlatban sokat vitatott kérdésre utal. A legfelsőbb bíróság ebben a határozatában Walkerrel egyetértőleg, de ellentétben az előző határozatokkal, arra az álláspontra helyezkedik, hogy az O. P. T. K. 4. §-a úgy értelmezendő, hogy osztrák állampolgárra vonatkozólag, ha külföldön köt jogügyletet, *még az esetben is, ha Ausztriában következik be jogi hatásuk — pld. a konkrét esetben a szerződés itt teljesítendő — az osztrák jognak csak feltétlenül kényszerítő rendelkezései érvényesülnek, egyébként a külföldi jog alkalmazandó.*

A *külföldi valutaadósságok* teljesítése tekintetében újabban két figyelemreméltó határozattal találkozunk, nevezetesen az Oberster-Gerichtshof 1932. március 18-án kelt 2 Ob. 231/32. sz., a „Rechtssprechung” 281/1932. számában megjelent ítéletével és a wieni Oberlandesgericht 1932. június 11-én kelt 3 R. 518/32. sz., a „Rechtssprechung” 273/1932. számában megjelent ítéletével.

Az első ítélet kimondja, *hogy fonttartozás késedelmes fizetése esetén a lejárat óta előállott diszázió veszélyét az adós viseli.* Ezzel a határozatával az Oberster-Gerichtshof a fellebbezési bíróság álláspontjával szemben, de a helyes irodalmi állásponttal egyetértően úgy döntött, hogy a külföldi valutatartozások tekintetében a késedelemből eredő kár megtérítésének kérdése másképp kezelendő, mint a bel-földi valutában teljesítendő kötelezettségeknél. Míg a leg-